

Kotitalouden opetusta varten on koulussa erityinen "opetushuoneusto". Jokainen tyttö vuorollaan joutuu suunnittelemaan ja valmistamaan omin neuvoin aterian ja tarjoamaan sen opettajan ja luokkatoverien arvosteltavaksi. Kuvassa vasemmalta Kaija Suomilammi, Sinikka Ojalainen, Kaija Tikka, Kirsti Veneranta ja talousopettaja Kerttu Nissilä.

Yli viisisataa tyttöä ja poikaa mahtuu kerrallaan ruokailemaan Porin suomalaisen yhteislyseon ruokasaliin. Koulu on ratkaissut oman keittiönsä avulla ruokailun järjestämisen erinomaisella tavalla. Lämmin ateria maksaa oppilaille vain 35 penniä ja tällä rahalla saa syödä niin paljon kuin ikinä jaksaa.

Opinahjojen jättiläisiä 3:

PORIN YHTEISLYSEO JÄRJESTÄNYT OPPILASRUOKAILUN OIVALLISESTI

Neljäs rakennusvaihe poistaa tilanahtauden

Kun yli viisisataa tyttöä ja poikaa saapuu kerralla aterioimaan ja parikymmenen minuutin kulluttua taasen samansuuruinen joukko, niin silloin vasta todella huomaa, että kyseessä on jättiläiskoulu.

Suureen kouluun saattaa suhtautua ennakoita tietyllä varauksella. Helposti syntyy mielikuva jonkinlaisesta jättiläismäisestä opinahjosta, jossa kuin liukuhin-nalta tungetaan tulevaisuuden toivoihin tietty pakollinen minimi-annos tiedon jyvää ja sitten kahdeksan vuoden käsittelyä jälkeen lähetetään tuotteet ulos maailman markkinoille. Porin yhteislyseossa ei ole sen suuruudesta huolimatta massa- tai tusinakou-lun vivahdetta vähäisimmässäkään määrin. Tämä johtuu ennen muuta koulun rehtorista Viljo Heinosesta, joka jo kohta kolmen vuosikymmenen ajan on ohjannut koulun toimintaa. Rehtori Heinonen on Rehtori isolla alkukirjaimella kirjoitet-tuna. Hän on kehittänyt kou-lunsa siksi, mitä se nyt on: nyky-aikaiseksi oppilaitokseksi, jossa nuoret ihmiset saavat hyvän val-mennuksen lähtessään elämään yhteiskunnassa sen täysivaltai-sina ja vastuullisina jäseninä.

Porin yhteislyseo ei nimestään huolimatta ole valtion koulu, vaan yksityisen kannatusyhdistyksen y-läpittämä oppilaitos. Yhteislyseo perustettiin v. 1926 ja koulun tähän-astisissa vaiheissa voidaan erottaa kolme eri vaihetta. Ensimmäinen osa nykyisestä koulutalosta valmis-tui v. 1935. Tilavuudeltaan se oli n. 15.000 m³. Koulurakennusta jouduttiin laajentamaan kahteen otteeseen vuosina 1956 ja 1957. Vuoroluku loppui viimeisen laajennuk-sen jälkeen, mutta vieläkin on tilaa liian vähän. Koulurakennuksen

nykyinen tilavuus on n. 23.400 m³ ja kohcaa neljännen rakennusvai-heen valmistuttua lähes 40.000 m³:iin.

● Porin suurin juhlasali

— Kouluhallitus hyväksyi tämän viimeisen rakennusvaiheen kohdal-la vasta viidennentoista piirustuk-set, kertoi koulun taloudenhoitaja Erkki Tuulos. Neljännen ra-kennusvaiheen kustannusarvio on 160 miljoonaa vanhaa markkaa ja tämän vaiheen pitäisi olla valmiina syyslukukaudella 1964.

Tämän viimeisen rakennusvai-heen tarkoituksena ei ole oppilas-määrän lisääminen, vaan parem-pien opetustilojen aikaansaaminen, toteaa rehtori Heinonen. Vahinko, että kaupunki ei tullut mukaan uimahallihankkeeseen. Olsim-me tarvinnut 15 miljoonaa van-han markan kertamaksun ja mil-joonan vanhan markan suuruisen vuotuisen käyttömaksun kaupungil-ta uimahallia varten. Kaupunki suunnittelee kuitenkin kokonaan oman uimahallin rakentamista, j-o-ka tulee maksamaan 100 miljoonaa vmk. — No, jos ei uimahallia tullutkaan, niin jotain vastaavaa ja Porissa ennennäkemätöntä kou-lum sen sijaan tulee. Nimittäin yhdistetty voimistelu- ja juhlasali, johon mahtuu istumaan peräti 1.200—1.300 henkeä. Voimistelusal-i on riittävän suuri esim. tenniksen pelaamiseen ja siihen tulee kansainväliset mitat täyttävä koripal-lokenttä katsomoineen. Salin suurin pituus on yli 50 metriä ja le-veys leveimmältä kohdalta yli 20 metriä. Koulun omassa toiminnas-sa uusi sali merkitsee ennen kaik-kea sitä, että ensimmäisen kerran kaikki koulun oppilaat voivat ko-koontua yht'aikaa. Tähän asti on jouduttu pitämään esimerkiksi kol-met eri lukuvuoden päättäjätse-

joissa kaikissa on vallinnut melkoi-nen ahtaas.

● Lukujärjestyksen tekeminen aloitetaan toukokuussa

Uuteen lisärakennukseen tulee mm. rehtorille oma kanslia. Tällä

hetkellä on koulun toimistona pie-ni huone, jossa myös rehtorin kans-lia sijaitsee. Kanslian ja toimis-ton lisäksi rakennetaan myös kak-si uutta opettajainhuonetta. Entiset tilat vapautuvat opetustarkoi-tuksiin ja koulun kerhot saavat entististä paremmat toimintamahdolli-suudet.

Syyslukukauden alkaessa oli Porin yhteislyseossa 1242 oppilasta ja 49 opettajaa. Lukujärjestyksen laa-timinen on suuren koulun visai-simpia pulmia. — Meillä aloitetaan syyslukukauden lukujärjestyksen suunnittelemisen jo toukokuun alussa, mainitsee rehtori Heinonen. Voimistelutuntien sijoittaminen lu-kujärjestykseen on rehtorin ensim-mäinen työ. Yhteiskoulun kohdal-la ei tämä tehtävä olekaan helppo, kun pojilla ja tytöillä on voimis-telutuntinsa eri aikaan. Seuraava-na ovat vuorossa oppilastyöt ku-

ten kotitalous, fysiikka ja kemia. Syksyllä jokainen opettaja saa valmiina oman lukujärjestyksensä ja oman luokkansa lukujärjestyk-sen.

— Kouluhallitus on tarjonnut meille myös tietokonetta avuksi lukujärjestyksen laatimisessa. Tie-tokone ei kuitenkaan pystyisi tekemään välttämätöntä pedagogis-ta esityötä, kun kullekin opetta-jalle on valittava hänelle parhaiten soveltuva työalue. Alkufakto-jen valitsemiseen yksistään menisi niin paljon aikaa, ettei työ ratkai-sevasti helpottuisi.

Koulun toimistossa oleva luok-kien ja opettajien lukujärjestyk-siä kuvaava värikäs taulu on kuin puzzle-peli. Taulussa on jokaisella luokalla ja jokaisella opettajalla oma erilainen merkkinsä ja yhteensä on merkkejä toistatuhaita.

● 25 luokkahuonetta 11 erikoisoppisalia

Porin yhteislyseossa on tällä he-kellä 32 luokkaa ja viisi ns. puolta luokkaa. Koulurakennuksessa on yhteensä 25 luokkahuonetta 11 eri-koisoppisalia. Kaikille luokille ei siten riitä oma luokkahuonetta ja eräiden luokkien onkin sen vuoksi kiertävä luokkahuoneesta toiseen. Koulun oppilasmäärän hu-mioon ottaen ei kiertäviä luokkia ole kuitenkaan monta ja viimeisen rakennusvaiheen valmistuttua päästään kiertävistä luokista ko-konaan. — Koetamme lisäksi luku-järjestystä laatiessa pyrkiä siihen, että luokan ei tarvitsisi joka oppi-tunnin jälkeen muuttua luokka-huonetta, vaan että se saisi esim. saman päivän oppitunnit olla sa-massa luokassa, vakuuttaa rehtori Heinonen. — Mielestäni tällainen järjestely on parempi kuin ns. ai-neluokkasysteemi. Esim. matema-tiikan opettaja tarvitsee opetus-taan varten useimmiten vain lii-dun ja taulun ja samoin suomen opettajan havaintovälineet ovat niin vähäiset, että he tuskin kum-painenkaan omaa aineluokkaansa tarvitsevat, mainitsee rehtori Hei-nonen.

Uudessa rakennusvaiheessa ei ole varsinaisia luokkahuoneita, vaan ainoastaan erikoisoppisaleja. Varsinaiset luokkahuoneetkin lisään-tyvät silti, sillä laajennuksen jäl-keen nykyisiä erikoisoppisaleja muutetaan tavallisiksi luokkahu-oneiksi. Uuteen lisärakennukseen tulee vielä kaikkien edellämainittu-jen tilojen lisäksi mm. kirjasto-lukusali, joka on niin tilava, että nyt kovasti muodissa oleva kirjas-totunti voidaan pitää siellä. Kirjas-to saa vakinaisen päätoimisen kir-jastonhoitajansa. Musiikkisali ja pienoishäyttämö, joka samalla toi-mii myös näytelmien harjoitus-huoneena, kuuluvat niinkään Porin yhteislyseon lähitulevaisuuteen.

Koulun terveysisäri Eeva Jalli ottamassa verinäytettä 1 B luokan oppilaalta Päivi Kiviniemeltä.

● Maukas ateria 35 nykypennillä

Kello pärähti soimaan ja suuri ruokasali täyttyy tytöistä ja pojis-ta. Yli viisisataa oppilasta saapuu samanaikaisesti ruokalemaan ja kaikki sujuu erinomaisesti ilman mitään varsinaista valvontaa. Kun

parikymmentä minuuttia on kulu-nut on ruokasali tyhjä, mutta täyt-tyy taasen hetken kuluttua saman-suuruudesta joukosta. Yhteensä on yli tuhannen oppilaan ruokailuun kulunut aikaa vain 35 minuuttia.

On miltei uskomatonta seurata, miten joustavasti ruokailu sujuu. Jakelupisteitä on useita ja oppi-laat asettuvat oma-aloitteisesti ly-himpään jonoon, jonka päässä an-nostelu tapahtuu — joko itsepalve-luna tai keittiöhenkilökunnan ja-kamana. Ruokana on tällä kertaa lihapullia, perunoita ja kastiketta. Laadullisesti ruoka poikkeaa var-masti edukseen tavallisista koulu-aterioista. Ruoka on todella hyvää ja maksaa oppilaille vain 35 nyky-penniä.

Ruoka laitetaan koulun omassa keittiössä, joka on varustettu ny-kyaikaisilla talousvälineillä kuten esim. astianpesukoneella ja taikina-koneella. — Kaikki nämä koneet on hankittu ruokalan tuottamalla voitolla, kertoo taloudenhoitaja Tuulos. Uskon, että meidän ruo-kamme on sen vuoksi hyvää, kos-ka teemme sen itse. Monessa pai-kassa ruokalan pito on vuokrattu jollekin ulkopuoliselle, joka hoitaa ruokalaa liikeyrityksenä. Meidän ruokalamme tarkoitus ei ole tuot-taa voittoa ja sen vuoksi pysty-tään ruoan tasokin pitämään kor-keammalla.

Myös kouluhallitus on aivan erityisen tunnustuksen Porin yhteislyseon ruokailun järjestelys-tä.

Oppilaat saavat edellämainitulla

35 nykypennillään syödä niin pal-jon kuin ikinä haluavat. Ruoka-salin yhteydessä on lisäksi erityi-nen kanttini, josta voi ostaa mai-toa tai voileipiä. Hinnat eivät täälläkään ole päätähuimaavia, sillä iso maitomukillinen maksaa 3 penniä ja voileivät 15 penniä. Mo-nilla kouluilla ja miksei muillakin suurilla laitoksilla olisi syytä tehdä opintomatka Porin yhteislyseon ruokailuväsymyksen merkeissä.

● Insinöörien ja lääkärin opinahjo

Porin yhteislyseo on tulevien insinöörien ja lääkärin opinahjo. Tämä johtuu kai ensi sijassa siitä, että koulun opetusohjelmassa on matematiikalla, fysiikalla ja kemialla tavallista suurempi osuus. Lu-

kio jakaantuu kahteen eri linjaan: yleiseen ja matemaattiseen. Näistä jälkimmäisen linjan oppilaat lukevat ns. ylioppilaskurssin matematiikan eli neljä viikkotuntia enemmän kuin valtion oppikouluissa. Yleisellä linjalla puolestaan luetaan fysiikkaa ja kemiaa enemmän kuin muualla. Pojilla on näitä aineita kahdeksan viikkotuntia ja tytöillä kuusi tuntia enemmän kuin valtion kouluissa luetaan.

Oppilaiden kiinnostuksella luonnonoppia kohtaan saattaa olla toinenkin selitys. Porin yhteislyseossa on Suomen parhaat luonnonopin opetus- ja havaintovälineet, arvoltaan kokonaista kahdeksan miljoonaa vanhaa markkaa. Erikoisuuksista voisi mainita esim. tv-lähetinaseman ja tv-vastaanottoaseman arvoltaan n. 0,5 milj. vnk, joiden avulla voidaan hidastetusti esittää tv-kuvan syntyminen ja periaate. Tämä laite on ainoa laatuaan Suomessa. Tavallinen ja joka koulun kokoelmiin kuuluva ei ole myöskään tarkkuuskello — hinta n. 300.000 vnk, jonka avulla voidaan mitata aikaa aina 1/10.000 sekunnin tarkkuudella.

● 100 miljoonan vnk:n vuosibudjetti

Porin yhteislyseon vuosibudjetti on hieman alle 100 miljoonaa vanhaa markkaa ilman rakennusta. Koululla onkin oma täystoiminen taloudenhoitaja. Lukukausimaksu on 100 nmk tavammukaisine sisälennyksineen. Vähän yli puolet kouluun pyrkijöistä on voitu ottaa sisään. Noin kaksi kolmannesta oppilaista on Porista ja loput ympäristökunnista: Porin mlk:sta ja Ulvilasta on oppilaita kummastakin yli 100 ja Noormarkusta, Kullaalta ja Nakkilasta yli 50 kusta-

kin. Aikaisemmin oli taso meillä korkeampi, mutta kun valtion koulut ottivat vain yksi tai kaksi ensimmäistä luokkaa uhrauduimme me ja siirryimme vuorolukuun ja otimme kouluun neljä tai viisikin ensimmäistä luokkaa. Täten taso tietenkin hieman laski. — Viime vuonna Porin yhteislyseosta pääsi ylioppilaaksi 82 oppilasta ja tämän vuoden kirjoituksiin osallistuu 76 oppilasta. Seitsemänsillä luokilla on tällä hetkellä oppilaita 116 ja kuudensilla 153.

Suurissa kouluissa saattaa kurinpito aiheuttaa suurempia vaikeuksia, mutta meillä ei tässä suhteessa ole ollut mitään hankaluuksia, totea rehtori Heinonen. Pienellä koululla on monet hyvät puolensa kuten viihtyisyys ja kodikkaus samoin kuin myös se, että jokainen opettaja tuntee jokaisen oppilaan. Suuressa koulussa tämä viimeksi-

tonta ja tapahtuipa meillä kerran vuoroluvun aikaan niin, että vasta tammikuussa Viljon-päivä kahvila kaksi saman aineen opettajaa ensi kerran esitettiin toisilleen. — Suurella koululla on myös etuja. Ennen muuta on mainittava, että suuri koulu tulee paljon halvemmaksi. Moni asia palvelee yhtä hyvin suurta joukkoa kuin pientä. Porin yhteislyseossa on vain vahtimestari, talonmies, kanslisti ja ruokalan emäntä vakituista henkilökuntaa opettajiston lisäksi.

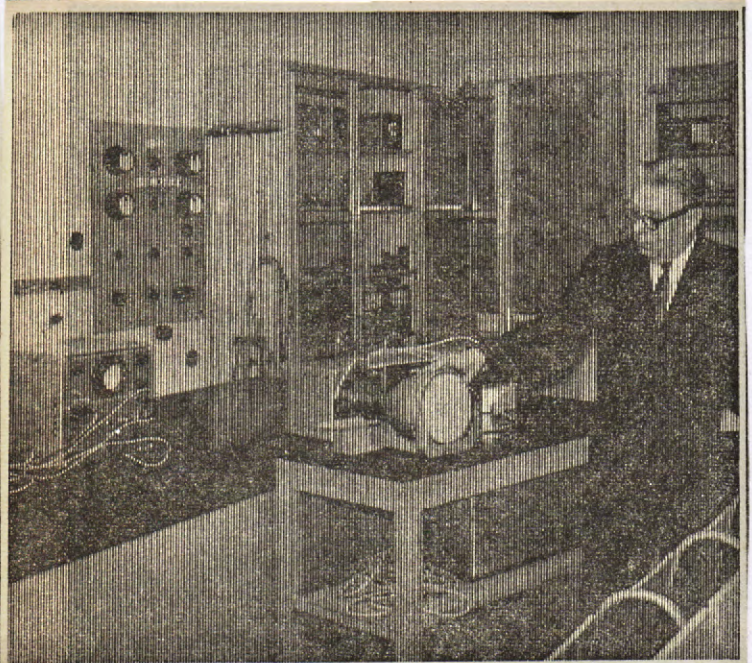
● Oma koululääkäri ja terveystisar

Kaikki koulun oppilaat ovat koulun puolesta tapaturmavakuutetut, kertoo taloudenhoitaja Tuulos. Koululla on lisäksi oma koululääkäri, jolla on vastaanotto kerran kuussa ja terveystisar, jolla on vastaanotto kaksi kertaa viikossa.

Eräs erikoispiirre on syytä vielä mainita: audio-visuaalisessa opetuksessa on Porin yhteislyseo ollut edelläkävijä koko maassa. Koulussa on mm. kolme elokuvaprojektorita ja oma filmiarkisto. Luonnontieteen kokoelmista säilytetään monia esineitä erityisissä muovisissa särkymättömissä koteloissa.

Koulussa toimii luonnollisesti teinikunta ja useita erilaisia kerhoja. Teinikunnalla on oma orkesterinsa alaluokkalaisilla samoin oman- ja lisäksi koulussa on kolme kuoroa, näytelmäkerho, pingis-kerho ja englannin opintopiirit vain eräitä oppilaiden vapaan harrastustoiminnan muotoja nimetäksemme.

Kierros koulussa on päättynyt. Jokainen koulu on erilainen kuin toinen, oma pienöisyhteiskuntansa, jolla tietyistä samankaltaisuuksista huolimatta on oma erikoinen leimansa ja luonteensa. Puhutaan koulun hengestä, käsitteestä, jota ulkopuolisen on vaikea käsittää tai tuta. Porin yhteislyseolla lienee suhteellisen nuoresta iästään ja suuresta oppilasmäärästään huolimatta varsin voimakas vaikutus oppilaihinsa. Opettajien vaihtuvuus on ollut suhteellisen vähäistä ja monet koulun entisistä oppilaista ovat hakeutuneet opettajiksi omaan kouluunsa. Tämäkin lienee eräs osoitus siitä, ettei jättäiskoulun tarvitse olla pelkkä massojen opetustehdas.

Porin yhteislyseon luonnonopin koevälineet ovat parhaimmat Suomessa. — Kuvassa rehtori Viljo Heinonen tv-lähetinaseman ääressä. Tätä laitetta ei Suomen kouluissa ole muualla.